

ПАМ'ЯТІ

**видатного українського вченого-правознавця,
академіка-засновника Академії економічних наук України,
Почесного директора Інституту економіко-правових досліджень НАН України,
академіка НАН України**

МАМУТОВА ВАЛЕНТИНА КАРЛОВИЧА

(30.01.1928 – 15.03.2018)

15 березня 2018 року пішов з життя всесвітньо відомий вчений, патріот України, державний і громадський діяч, заслужений діяч науки і техніки України, академік Національної академії наук України, академік Національної академії правових наук України, академік-засновник Академії економічних наук України, почесний директор Інституту економіко-правових досліджень НАН України, доктор юридичних наук, професор Мамутов Валентин Карлович. Він став взірцем безмежної відданості й вірності науці, своєму покликанню, раз і назавжди обраній справі.

Валентин Карлович Мамутов народився 30 січня 1928 р. в Одесі. Навчався у Свердловській середній школі. У 1949 р. закінчив Свердловський юридичний інститут (нині Уральський державний юридичний університет) за спеціалізацією «прокурор».

Ще в студентські роки В.К. Мамутов почав проявляти великий інтерес до юридичної науки. Тому після закінчення інституту він вступає до аспірантури. І саме в цей період розпочалася і його державницька юридична кар'єра. У 1950-1956 рр. він працював консультантом, а потім – державним арбітром Держ-

арбітражу при виконкомі Свердловської обласної ради депутатів трудящих. Практична діяльність сприяла формуванню наукових інтересів – дослідження проблем правового забезпечення розвитку економіки та вдосконалення господарського законодавства, що й прискорило захист кандидатської дисертації.

У 1956 р. на юридичному факультеті Ленінградського державного університету (нині Санкт-Петербурзький державний університет) В.К. Мамутов успішно захистив кандидатську дисертацію на тему «Питання асортименту, якості і комплектності поставленої продукції в радянському праві». Це було його першою фундаментальною науковою працею, що стала «так званим» симбіозом багатогранного досвіду господарської й судової практики та знань з економічної науки.

У 1956 р. В.К. Мамутов переїхав до України і пов'язав свій довгий життєвий шлях із Донеччиною. Він тривалий час працював на посадах начальника юридичних відділів республіканського Міністерства будівництва підприємств вугільної промисловості (1956-1957), Донецької ради народного господарства

(1957-1965), Міністерства вугільної промисловості УРСР (1965-1966). У 1965 р. брав активну участь у створенні Донецького економіко-правового науково-навчального центру, завдяки якому у подальшому зроблено вагомий внесок у розвиток юридичної науки і освіти.

Багаторічні поглиблені дослідження проблем взаємодії підприємств з вищими господарськими органами управління, правового регулювання вертикально-горизонтальних відносин, реалізації норм права дозволили В.К. Мамутову підготувати й успішно захистити в 1965 р. докторську дисертацію на тему «Регулювання компетенції господарських органів промисловості СРСР (у вирішенні господарських питань)». У 1976 р. йому присвоєно вчене звання професора. У 1972 р. В.К. Мамутова обрано членом-кореспондентом, а у 1988 р. – академіком АН УРСР.

З 1966 р. В.К. Мамутов зробив вибір на користь науки і розпочав свою безпосередню наукову діяльність, спрямовану на вдосконалення теорії господарського права в Україні. Протягом 1966-1969 рр. він обіймав посади заступника керівника з наукової роботи Донецького відділення Інституту економіки АН УРСР. У 1969-1992 рр. – заступник директора з наукової роботи і завідувач відділу економіко-правових проблем Інституту економіки промисловості АН УРСР.

В.К. Мамутов є ініціатором створення Інституту економіко-правових досліджень НАН України. З 1992 р. він очолює цей науковий заклад і протягом багатьох років обіймав посаду директора Інституту, а з 2013 р. – почесного директора. Під його керівництвом почали функціонувати аспірантура і докторантура, спеціалізована вчена рада із захисту кандидатських і докторських дисертацій з юридичних та економічних наук.

Отже, з упевненістю можна стверджувати, що В.К. Мамутов стояв біля витоків становлення науки господарського права і формування якісно нової парадигми правового регулювання розвитку національної економіки.

В.К. Мамутов увійшов в історію як один із фундаторів сучасної концепції господарського права і родоначальник економіко-правового напрямку екологічної науки. За його ініціативою в Луганській філії Інституту економіко-правових досліджень НАН України було сформовано групу наукових співробітників з вирішення регіональних екологічних проблем.

В.К. Мамутов – автор понад 900 наукових праць, до найвагоміших серед яких можна віднести монографії «Компетенція державних органів у вирішенні господарських питань промисловості» (1964), «Підприємство і вищий господарський орган» (1969), «Удоскона-

лення правового регулювання господарської діяльності (методологія, напрями)» (1986), а також «Науково-практичний коментар Господарського кодексу України» (2004) та ін.

Валентин Карлович був і великим, талановитим педагогом. Під його керівництвом захищено понад 40 кандидатських і докторських дисертацій. За його участю підготовлено підручники «Господарче право зарубіжних країн» (у співавторстві, 1996) і «Господарське право» (за загальною редакцією, 2002 р.).

Крім науково-дослідної роботи В.К. Мамутов приділяв значну увагу науково-організаційній і громадській діяльності. У 1992 р. його було обрано членом Ради Співки юристів України, запрошували до складу Комісії Кабінету Міністрів України з економічної реформи, Соціально-економічної ради при Президентові України, Міжнародного комерційного арбітражного суду. Він очолював Донецький регіональний науковий центр Національної академії правових наук України, Координаційне бюро з господарського права НАПрН України, був членом Президії НАПрН України, бюро Відділення економіки НАН України, головою спеціалізованої вченої ради при Інституті економіко-правових досліджень НАН України, заступником голови Донецького наукового центру НАН та МОН України, двічі обирався головою Експертної ради ВАК України з юридичних наук.

За ініціативою В.К. Мамутова було засновано науковий журнал «Економіка та право», редакцію якого він очолював багато років. Крім того, Валентин Карлович входив до складу редакційних колегій багатьох наукових фахових видань.

За плідну наукову та науково-організаційну діяльність В.К. Мамутова відзначено почесною грамотою Верховної Ради УРСР (1978, 1988), орденом Дружби народів (1981), премією АН УРСР ім. О.Г. Шліхтера (1982), медаллю «Ветеран праці» (1984), медаллю «10 років незалежності України» (2001), Почесною грамотою Верховної Ради України (2003), Почесною грамотою Кабінету Міністрів України (2003), орденом князя Ярослава Мудрого V, IV та III ступенів (2003, 2008, 2012), почесною відзнакою Міністерства вугільної промисловості України «Шахтарська слава» (2003), почесною відзнакою Асоціації працівників України «За честь і професійну гідність» (2009) та ін.

Валентин Карлович Мамутов був Людиною, якій притаманні великий професіоналізм, високий рівень працездатності, надмірна відповідальність, цілеспрямованість, чесність, гідність, самовіддача, патріотизм, взаємоповага, взаємопідтримка, висока культура, людяність.

Дуже прикро й боляче, що його вже немає з нами!

Але він назавжди залишиться в нашій пам'яті та наших серцях!

Президія Академії економічних наук України,

Вчена рада Інституту економіки промисловості НАН України,

Редколегія журналу «Вісник економічної науки України»